

HJÁVERA

- Minnisveik flyta ikki inn á bústovn, tí teimum bagir nakað likamligt. Tey flyta inn av eini einastu orsök og tað er, at onkur má vera hjá teimum 24 tímar um samgødurið, tí tey kunnu ikki vera einsamøll. Men tað røkkur játtin til stovnarnar í Føroyum ikki til, sigur Halldis Joensen, forkvinna á Alzheimerfelagnum

Nógv fólk eru øgiliga nervøs

TANN STÓRA AVBJÓÐINGIN Tey minnisveiku verður okkara heilt stóra avbjóðing hesi næstu árin, sigur Halldis Joensen, forkvinna í Alzheimerfelagnum

Áki Bertholdsen

- Nógv fólk eru rættiliga nervøs og kedd.

Tað staðfestir Halldis Joensen, forkvinna í Alzheimer felagnum.

Síðani tosið um sparingar á eldraðkinum enn einaferð fór at taka seg upp, hava nógv fólk verið í samband við Alzheimerfelagið um støðuna.

Í sambandi við sparingarnar hesa ferð, var ætlanin at skerja nátturvaktir, so at ein nátturvakt skuldi hava ábyrgdina av nógv fleiri fólki um enn annars

- Tí er tað sjálvsagt, at vit mótmæltu, staðfesti Halldis Joensen á fundi í Alzheimer felagnum nú eitt kvøldið.

Tann parturin av sparingunum var eisini tikin aftur.

Okkara størsta avbjóðing

Men fyri tað er støðan á økinum als ikki nøktandi, held-

ur Halldis Joensen, tí tað er "ófatiliga nógv" at fáa í rættlag.

Hon er sannførd um, at minnisveik er eitt øki, har útreiðslurnar fara at eksplodera hesi næstu árin.

- Tey minnisveiku verða okkara størsta avbjóðing hesi næstu árin. Tað eru ikki bara gomul, sum verða minnisveik. Í dag síggja vit fólk niður í 40-50 ár, sum verða minnisveik.

- Tá ið vit hugsa um minnisveik, hava vit oftast hugsað um gomul fólk. Men veruleikin er, at hetta er ikki ein aldurdómssjúka.

Hon heldur, at hetta er ein so stórir og serligur bólkur, at tað eigur at verða eitt serøki fyri seg sjálvt, og eigur ikki at verða ein partur av vanligu eldrarøktini.

Eitt er tað, at tey fakfólk, sum skulu vera um tey minnisveiku, skriggja eftir vitan um øki.

At vera um minnisveik

er ein heilt serlig avbjóðing, tí tað er ikki sum at vera um onnur eldri.

Tað eru fleiri sløg av demens, har Alzheimer bara er eitt slag og tiskil er neyðugt hjá starvsfólki á bústovnum at hava eina holla vitan um demens, eitt nú í sosialpedagogikki.

- Tað er eitt ógvuliga vitanartungt øki, sigur Halldis Joensen.

Ongin kensla av tíð og staði

Halldis Joensen vísir á, at minnisveik missa kensluna av bæði rúmi, tíð og staði.

Tey hava ikki fatan av nátt ella degi. Tey kunnu fara upp á miðjari nátt, tí tey halda, at tað er morgun og tað tekur sína tíð at fáa tey at leggja seg aftur í øllum góðum.

Á heiminum í Vallalíð, har Halldis Joensen er leiðari, hava tey eisini verið úti fyri, at tá ið starvsfólk komu inn á kamarið hjá einum manni ein morgunin, hevði hann pakkað alt kamarið niður, bæði sjónvarp og hvørt nikk og prikk, tí hann skuldi flyta.

- Og tað er nevnliga støðan hjá minnisveikum.

Minnisveik flyta ikki inn inn á bústovn, tí teimum bagir nakað likamligt. Tey flyta av eini einastu orsök og tað er hjávera, tí tey kunnu ikki vera einsamøll.

- Minnisveik kosta hjáveru 24 tímar um samdøgurið, sigur Halldis Joensen.

Tað merkir, at allan dagin eigur tað av røttum at vera trý starvsfólk fyri hvørji trý búfólk.

Men tað røkkur játtanin hjá stovnunum í Føroyum als ikki til.

Avvarðandi slept upp á fjall

Men ein partur í sambandi við minnisveik, sum vit kanska ikki hugsa so nógv um, eru tey avvarðandi, sum eru slept upp á fjall.

- Hesi árin, eg havi arbeitt við minnisveikum, eisini sum forkvinna í Alzheimerfelagnum, havi eg fingið nógv samband við avvarðandi, sigur Halldis Joensen.

- At verða avvarðandi hjá einum minnisveikum, er ein ófatiliga stór sorg. Eg má siga, at tað kom óvart á meg, hvussu ófatiliga stór sorgin er.

» Minnisveik missa kensluna av bæði rúmi, tíð og staði

- Tað heilt serliga við hesari sorgini er, at missurin er yvir fleiri ár og sorgin er har eftir.

Halldis Joensen heldur avgjørt, at tað átti at verið ein almenn uppgáva at tikið sær av teimum avvarðandi hjá minnisveikum.

Alzheimerfelagið hevur havt hjálparbólkar fyri avvarðandi. Tey hava roynt at fáa hesar bólkar undir tað almenna, men higartil hevur tað verið til fánýtis.

Í hesum bólkum verða avvarðandi undirvíst í, hvat tað er at vera minnisveik og, hvussu sjúkan er og, hvussu tey kunnu vera um tann minnisveika.

Halldis Joensen saknar avgjørt, at vit fáa eina eldralóg fyri, hvørjar tænastr, vit í minsta lagi eiga at veita eldri og minnisveikum.

Men hon staðfestir, at nú springar verða settar í verk, má og skal ovasta leiðslan í

Almannaverkinum, og landsstýriskvinnan í almannamálum eisini gera teimum ymsu stovnunum greitt, hvørjar tænastr, skulu skerjast ella takast heilt burtur.

- Tað er heilt burturvið at áleggja leiðslunum á hvørjum einstøkum stovni at finna sparingarnar, hvør í sínum lagi.

- Tað eigur ovasta umsitingarlaga- og politiska leiðslan at gera, annars vísa tey ikki ábyrgd, sigur forkvinnan í Alzheimerfelagnum.

» Tað er eitt ógvuliga vitanartungt øki

» Í dag síggja vit fólk niður í 40-50 ár, sum verða minnisveik